2024-44 i 46-RE

Causa 2024-44 i 46-RE

(Laterza c/ Principat d'Andorra)

Números de registre: 282-2024 i 319-2024. Recursos d'empara

Sentència del 18 de novembre del 2024

BOPA núm. 132, del 27 de novembre del 2024

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 2 de juliol del 2024, per la representació processal del Sr. Stefano Laterza, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 6 de juny del 2024, dictat per la Batllia de Guàrdia (Penal), i, contra l'aute del 12 de juny del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, en el marc del procediment d'*habeas corpus*, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9.3 de la Constitució, així com dels drets a la defensa, a un procés degut, a l'assistència tècnica d'un lletrat, a ser informat de l'acusació, a no declarar-se culpable, a no declarar contra un mateix i al recurs, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari que el recurrent està detingut il·legalment, que declari la vulneració dels drets citats, que anul·li les resolucions recaigudes en el procediment urgent i preferent esmentat, i que acordi la suspensió de la mesura de presó provisional, sobretot, cas que aquest Tribunal no pugui practicar o delegui la pràctica de les proves demanades;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 17 de juliol del 2024, per la representació processal del Sr. Stefano Laterza, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 10 de juliol del 2024, dictat per la Batllia de Guàrdia (Penal), i, contra l'aute del 16 de juliol del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, en el marc del procediment d'*habeas corpus*, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut, a la defensa, a ser informat de l'acusació i al recurs, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com dels principis d'igualtat i de tracte no discriminatori en relació amb els drets a la defensa i a ser informat de l'acusació i del principi de presumpció d'innocència en relació amb el dret al procés degut, i per extensió, del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9.3 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari que el recurrent està detingut il·legalment, que declari la vulneració dels drets citats anteriorment, que anul·li les resolucions recaigudes en el procediment d'*habeas corpus* esmentat, que acordi la suspensió de la mesura de presó provisional i que acumuli aquesta causa amb la causa 2024-44-RE, presentada per aquest mateix recurrent;

Vista la Constitució, especialment els articles 9, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 12 de juliol del 2024 que va admetre a tràmit la causa 2024-44-RE sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 d'agost del 2024, pel Ministeri Fiscal sobre la causa 2024-44-RE;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 9 de setembre del 2024 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, la causa 2024-46-RE i que va acumular els recursos d'empara 2024-44-RE i 2024-46-RE en una sola causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 27 de setembre del 2024, pel Ministeri Fiscal sobre la causa acumulada 2024-44 i 46-RE;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 4 d'abril del 2024, el Servei de Policia va procedir a un control de documentació als ocupants del bus de línia regular Barcelona-Andorra a la frontera del Riu Runer i va detenir, entre d'altres, al Sr. Stefano Laterza al trobar-lo en possessió de productes estupefaents.

1.2. El mateix dia, va passar a disposició judicial i la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute en què processava al Sr. Stefano Laterza, en concepte d'autor, per la comissió d'un presumpte delicte major d'importació de droga tòxica destinada a la seva venda, en gran quantitat, i, d'un presumpte delicte d'introducció de producte estupefaent cànnabis o de toxicitat similar per a la seva venda, d'un delicte menor d'introducció de droga tòxica cocaïna, ketamina i MDMA pel propi consum, i, d'una presumpta contravenció penal d'introducció de cànnabis pel seu propi consum, i decretava la seva presó provisional.

1.3. El 6 de juny del 2024, la representació processal del recurrent va interposar un procediment d'*habeas corpus* (456/2024) per tal com considerava que s'havia vulnerat el seu dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, ja que no se li van comunicar els drets processals en un idioma que pogués entendre, ni se li va traduir a l'italià l'aute de processament, ni se li va informar en italià sobre la possibilitat de presentar un recurs.

1.4. El mateix dia, la Batllia de Guàrdia (Penal) va inadmetre a tràmit aquesta petició per considerar-la extemporània i va arxivar aquestes actuacions.

1.5. La representació processal del recurrent va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 12 de juny del 2024, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què decidia desestimar aquest recurs i confirmar l'aute de primera instància recorregut.

1.6. El 21 de juny del 2024, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute en què denegava la pràctica d'unes diligències d'instrucció sol·licitades per la representació processal del Sr. Stefano Laterza en el seu escrit del 31 de maig del 2024, n'acceptava la pràctica d'unes altres i ampliava la base fàctica i jurídica de l'aute de processament del 4 d'abril del 2024 demanada pel Ministeri Fiscal. I també va dictar un aute d'ampliació del processament.

1.7. El 2 de juliol del 2024, la representació processal del Sr. Stefano Laterza va interposar un recurs d'empara (2024-44-RE) contra l'aute del 6 de juny del 2024, dictat per la Batllia de Guàrdia (Penal), i, contra l'aute del 12 de juny del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, en el marc del procediment urgent i preferent, establert a l'article 9 de la Constitució (*habeas corpus*).

1.8. El 9 de juliol del 2024, la representació processal del recurrent va interposar un nou procediment d'*habeas corpus* (520/2024) per tal com considerava que s'havien vulnerat els seus drets a la defensa, a ser informat de l'acusació, al procés degut i, en els processos penals, al recurs, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, vulneracions relacionades amb la manca de traducció dels autes, així com la manca de comunicació efectiva d'aquestes resolucions mitjançant l'assistència d'intèrpret.

1.9. El 10 de juliol del 2024, la Batllia de Guàrdia (Penal) va inadmetre a tràmit aquesta petició per considerar-la resolta en el primer procediment d'*habeas* corpus i estar en espera de resolució del recurs d'empara presentat davant el Tribunal Constitucional, i, per tant, va arxivar aquestes actuacions.

1.10. La representació processal del recurrent va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 16 de juliol del 2024, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què decidia desestimar aquest recurs i confirmar l'aute de primera instància recorregut.

1.11. El 17 de juliol del 2024, la representació processal del Sr. Stefano Laterza va interposar un nou recurs d'empara (2024-46-RE) contra l'aute del 10 de juliol del 2024, dictat per la Batllia de Guàrdia (Penal), i, contra l'aute del 16 de juliol del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, en el marc del procediment urgent i preferent, establert a l'article 9 de la Constitució (*habeas corpus*).

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent insisteix en què durant la seva detenció no se li va proporcionar un intèrpret competent, ni se li va informar dels seus drets en l'idioma que entén i que és l'italià. Tampoc va comptar amb l'assistència d'un advocat i va signar la renúncia als seus drets sense entendre la situació. La declaració policial es va prendre sense un intèrpret adequat i l'aute de processament no es va traduir, vulnerant per conseqüent els seus drets fonamentals, garantits a l'article 10 de la Constitució.

- Addueix que no va renunciar en cap moment a ser assistit per un intèrpret, ni davant els agents de policia, ni en seu judicial, i que aquesta renúncia hauria d'haver estat expressa i documentada de manera clara per assegurar que comprenia les implicacions de tal decisió, per la qual cosa no es va respectar el seu dret fonamental a un procés degut.

- També considera que va estar detingut il·legalment, ja que la batlle instructora no va respectar les formalitats i els requisits legals, pel fet de no complir les disposicions de l'article 99 del Codi de procediment penal, quan no li va notificar immediatament l'aute de processament en una llengua que comprengués. Aquest aute se li va notificar en català sense traducció verbal o escrita i no se li va informar de la possibilitat de recórrer en apel·lació contra aquest aute.

- Encara que reconegui que el cònsol honorari d'Itàlia a Andorra estès present i exercís d'intèrpret seguint les indicacions de la batlle de guàrdia, no se li va encomanar la traducció de l'aute de processament, ni la dels articles 104 i 194 del Codi de procediment penal en italià i es va limitar a informar-lo que la batlle havia decidit el seu ingrés en presó, sense tenir coneixement dels seus drets fonamentals.

- Considera que la vulneració d'altres drets diferents del dret a la llibertat pot constituir una transgressió directa d'aquest darrer, ja que no respectar els drets fonamentals de la persona privada de llibertat suposa una transgressió no només del dret a la llibertat, sinó que converteix en detingut il·legalment a la persona a qui se li ha vulnerat aquest dret. En aquest cas, la no comunicació dels seus drets processals en italià, únic idioma que entén, produeix una vulneració dels seus drets a la defensa, al procés degut, a l'assistència d'un lletrat, a ser informat de l'acusació, a no confessar-se culpable i a no declarar contra un mateix, la qual cosa anul·la qualsevol acte processal i, per conseqüent, tot el procediment.

- Quant a l'extemporaneïtat de la demanda d'*habeas corpus* invocada pel batlle de guàrdia per desestimar-la, el recurrent al·lega que s'està confonen extemporaneïtat amb la vulneració continuada

dels drets fonamentals, ja que mentre no es repara la vulneració del dret fonamental a la llibertat es continua vulnerant, motiu pel qual es pot demanar en qualsevol moment la protecció dels tribunals ordinaris per la via del procediment d'*habeas corpus*, d'acord amb allò que disposa l'article 9.3 de la Constitució. I en aquest cas, la manca de traducció adequada i d'informació completa dels seus drets va impedir que comprengués plenament la situació i els seus drets immediatament després de la detenció, i va ser quan l'actual representació processal va constatar dita vulneració i va actuar.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari que està detingut il·legalment, que declari la vulneració dels drets citats anteriorment, que anul·li les resolucions recaigudes en els procediments d'*habeas corpus* esmentats, i que acordi la suspensió de la mesura de presó provisional.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El Tribunal de Corts analitza els fets relatats en els expedients policials i judicials i constata que el Sr. Stefano Laterza va declarar al Servei de Policia que comprenia el castellà i que va disposar el mateix 4 d'abril del 2024 d'un intèrpret davant el batlle de guàrdia. Considera insòlit que l'advocat manifesti que l'intèrpret no va fer allò pel què havia estat requerit i que aquesta defensa, present en el moment de la notificació de l'aute de processament, no ho qüestionés.

- També afirma que la petició d'*habeas corpus*, és un procediment destinat a examinar la legalitat d'una detenció en el mateix moment en què aquella es formula, i que ha estès la seva influència a l'examen de les condicions, de les circumstàncies i dels drets que la llei garanteix a tota persona detinguda o privada de llibertat.

- En aquest cas no s'aprecien les vulneracions dels drets denunciats i, per aquest motiu, desestima el recurs d'apel·lació i confirma l'aute recorregut en tots els seus extrems per ser ajustat a Dret.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal resumeix les qüestions plantejades en els dos recursos d'empara de la manera següent: 1) la manca de lectura dels drets processals en seu policial en italià; 2) la manca de

traducció escrita de l'aute de processament del 4 d'abril del 2024 a l'italià; 3) la manca de traducció escrita de l'ampliació de l'aute de processament de l'aute del 21 de juny del 2024; i, 4) la denegació de la traducció de la integritat de la causa.

- Primerament, defineix l'àmbit d'aplicació, l'abast i la finalitat del dret a ser assistit d'un intèrpret invocant allò que disposa l'article 6.3 e) del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, considerant-lo integrat en el dret genèric a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, tanmateix, estimant que, segons allò que preveu l'article 24.1 f) del Codi de procediment penal, aquest dret és aplicable a la persona que no comprèn el català, el castellà o el francès, i que en el cas de comprendre aquests idiomes, el dret d'assistència d'un intèrpret no opera, renunciant-se a aquest.

- En el cas del recurrent, la imputació és senzilla i consistia en haver introduït droga a Andorra per a la seva distribució i consum, cosa que va ser perfectament entesa pel recurrent, ja que comprèn suficientment el castellà (com resulta del seu reconeixement de compressió i de la interacció policial) i, a més, va ser assistit d'un intèrpret en fase judicial a la seva demanda.

- Pel que fa a la no exigència de traducció escrita, el Ministeri Fiscal reprèn la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans que no requereix que es faciliti la traducció escrita dels documents, i molt menys de la causa al complet, sent suficient la traducció verbal, diferenciant clarament entre interpretació i traducció i remarcant que és essencial que la persona inculpada entengui la natura i la causa dels fets imputats (Husain c/ Itàlia del 24 de febrer del 2005; Kamasinski c/ Àustria del 19 de desembre de 1989). I, per consegüent, la manca de traduccions escrites no deixa en situació d'indefensió els inculpats, especialment, si no existeix cap complexitat, sense perjudici que les traduccions escrites es puguin realitzar més endavant, com es va fer en la causa examinada.

- Seguidament, el Ministeri Fiscal analitza en detall els antecedents de la causa sobre les actuacions policials i judicials, per respondre a les eventuals vulneracions al·legades per la representació processal del recurrent produïdes per la manca de traducció jurada de la totalitat del procediment i per la manca de traducció escrita dels autes de processament, ja que considera que la traducció verbal és insuficient. Insisteix sobre el fet que el recurrent va manifestar en el moment de la detenció, en reiterades ocasions i per escrit que comprenia l'idioma castellà (i consta fins i tot en l'escrit del recurs d'empara que, encara que limitats, tenia certs coneixements de castellà).

- En el moment de la seva disposició judicial, la batlle de guàrdia va acordar nomenar un intèrpret, i el recurrent va ser informat de nou dels fets imputats i va poder exercir plenament el seu dret a la defensa, en el context d'una imputació factualment i jurídicament molt senzilla realitzada en el marc d'una causa en la qual va estar uns dos mesos sense formular cap queixa al respecte, tolerant i acceptant la forma en què es tramitava el procediment i amb la informació sobre les possibles vies

de recurs.

- El Ministeri Fiscal també constata que hi ha un retard considerable entre la suposada vulneració dels drets a la llibertat i a la defensa i la presentació successiva dels dos recursos d'empara, ja que el recurrent mai va invocar fins dos mesos després del seu empresonament cap vulneració, ni va impugnar l'ordre judicial d'empresonament provisional, ni va sol·licitar la seva llibertat provisional, i, per consegüent, els seus propis actes de tolerància i d'acceptació contradiuen els seus arguments en empara i aquestes circumstàncies permeten concloure que no s'ha produït cap vulneració dels drets al·legats, sent il·lògic que no es realitzi de forma immediata la invocació d'una vulneració de drets fonamentals per evitar que es perllongui en el temps.

- Quant a la petició de suspensió de la mesura de presó provisional sol·licitada, el Ministeri Fiscal considera que és totalment improcedent, perquè l'article 88 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional no habilita aquest Tribunal a prendre aquesta mesura. El Tribunal pot suspendre els efectes d'unes resolucions judicials que desestimen una petició d'*habeas corpus*, però això no tindria cap impacte sobre la resolució que va acordar la presó provisional del recurrent, resolució adequadament motivada i que no va ser mai impugnada.

- Amb tot, el Ministeri Fiscal no constata cap vulneració del dret a la jurisdicció en cap dels seus vessants, ni del dret a la llibertat, ni de cap altre dret invocat pel recurrent, i demana que es desestimi íntegrament el recurs d'empara. També s'oposa a la suspensió de la mesura de presó provisional.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Una vegada admeses a tràmit les dues demandes d'empara interposades pel recurrent i acordada la seva acumulació, resulta procedent entrar en el fons de l'assumpte. En primer terme, cal discernir el dret fonamental que se suposa vulnerat. A l'encapçalament dels dos recursos es manifesta textualment que les resolucions impugnades "*vulneren el dret fonamental a la llibertat previst a l'article 9.3 CA*", mentre que al "*Sol·licito*" del primer recurs (causa 2024-44-RE) es fa referència només a la suposada vulneració del dret a la llibertat i en el del segon recurs (causa 2024-46-RE) s'al·lega la vulneració dels drets fonamentals a la jurisdicció, al procés degut, a la defensa, a ser informat de l'acusació i al recurs, tot demanant la immediata posada en llibertat del recurrent. La qüestió no és nova. Ja va ser tractada per aquest Tribunal en els autes del 18 de gener del 2021 (causa 2020-82-RE) i del 17 de febrer del 2021 (causa 2021-6 i 7-RE) i en la sentència del 12 de maig del 2022 (causa 2022-10-RE). Com dèiem en la segona de les resolucions esmentades

"*Tot i que en el nostre ordenament jurídic, la vulneració del dret a la llibertat i la vulneració del dret a la jurisdicció transiten per vies diferents, quan com en aquest cas la hipotètica vulneració del dret a la llibertat té efecte amb motiu o amb ocasió de l'exercici de la funció jurisdiccional, no hi ha cap impediment a que el seu tractament constitucional sigui conjunt i pel procediment més ràpid i expeditiu*". I en aquest cas ho és la antiga via de l'incident de nul·litat (avui recurs directe en supòsits com aquest que ens ocupa) i no la del procediment urgent i preferent, previst a l'article 41 de la Constitució, sense que s'apreciï que el seu plantejament conjunt hagi estat amb caràcter abusiu o fraudulent, com alertava la sentència citada abans en el tercer lloc, i, sens perjudici d'allò que es manifestarà més endavant.

3.2. Cal examinar, a continuació i en una primera etapa, si s'ha produït la vulneració del dret a la jurisdicció, en algun dels seus vessants, en la tramitació dels procediments d'*habeas corpus* als quals han posat fi les dues resolucions. Aquest Tribunal ja en la sentència del 12 de maig del 2022 (causa 2022-10-RE) va exposar que aquest procediment, amb orígens remots en el dret romà -*interdictum de homine libero exhibendo (Digest, 43, 29, 3,1)*- es va desenvolupar preferentment a la Carta Magna i en els diversos "*bills of rights*" dels ordenaments jurídics anglosaxons i que en alguns ordenaments es denominava "*manifestació de persones*", avui forma part de la majoria dels sistemes jurídics del nostre entorn i en el dret andorrà el proclama l'article 9.3 de la Constitució i el regulen i desenvolupen els articles 5, 6 i següents de la Llei transitòria de procediments judicials. En principi, el procediment d'*habeas corpus* tenia com a finalitat evitar les detencions i privacions de llibertat arbitràries i sense intervenció de les autoritats judicials i a aquest objecte es refereix el primer incís de l'article 9.3 de la Constitució i l'article 5 de la Llei transitòria de procediments judicials. No obstant això, l'article 9.3 de la Constitució *in fine* eixampla la protecció del dret fonamental a la llibertat establint la creació d'un "*procediment per restablir els drets fonamentals lesionats de tota persona privada de llibertat*", mandat que va donar lloc a l'article 6 de la Llei qualificada de la Justícia i al capítol segon, secció primera -articles 5 a 14- de la Llei transitòria de procediments judicials. En aquesta línia, una interpretació favorable als drets i a les llibertats fonamentals ha propiciat que el "*detingut il·legalment*" pugui, a més "*d'acudir a un òrgan judicial a fi que aquest es pronunciï sobre la legalitat de la seva detenció*" (article 5 de la Llei transitòria de procediments judicials) peticionar el restabliment de la seva llibertat, quan "*la detenció s'hagi produït sense respectar les formalitats i requisits legals*" o "*no li siguin respectats els drets que la Constitució i les lleis garanteixin a tota persona detinguda*" (article 6 de la Llei transitòria esmentada).

3.3. El primer problema que es presenta és el del termini en què es van plantejar els dos procediments, la inadmissió a tràmit dels quals per part del Tribunal de Corts, constitueix l'objecte de les dues demandes d'empara acumulades. El primer (causa 2024-44-RE) va ser presentat el 6 de juny del 2024, quan els fets denunciats -substancialment el fet de l'absència d'intèrpret o de traductor en el moment de la detenció del recurrent i en les seves immediateses- van ocórrer la nit entre el 3 i el 4 d'abril del 2024. És a dir, quan havien transcorregut una mica més de dos mesos. El segon procediment, que ha donat lloc a la causa 2024-46-RE, es va presentar el 10 de juliol del 2024, insistint en els mateixos motius que l'anterior i afegint que s'havien produït fets nous que, a l'entendre del recurrent, suposarien vulneracions de diferents vessants del dret a la jurisdicció, com els drets a la defensa, a ser informat de l'acusació, al procés degut i al recurs. Aquestes hipotètiques infraccions les concentrava en els autes de processament i posterior ampliació, però sempre sobre la mateixa base material, de la manca d'intervenció d'un intèrpret o traductor a l'idioma italià -que és el propi del recurrent- en les actuacions i documents produïts en la llengua oficial del Principat d'Andorra.

3.4. L'aute de la Batllia del 6 de juny del 2024 examina detalladament aquesta qüestió per arribar a la conclusió d'inadmetre a tràmit, ja *in limine litis* i per extemporània, la petició d'*habeas corpus*. És cert que les posteriors resolucions no aborden directament aquesta qüestió i entren en el fons de l'assumpte. Ho fa, en canvi, el Ministeri Fiscal en les dues al·legacions (apartat C de l'argumentació segona i tercera, respectivament) formulades en aquesta causa acumulada. Tanmateix, aquest Tribunal considera que els dos procediments interposats pel recurrent pateixen d'aquest requisit d'extemporaneïtat, ja que el procediment d'*habeas corpus* és per naturalesa de caràcter urgent i, encara que no tingui fixat un termini legal, correspon a la jurisdicció ordinària la valoració de si s'ha interposat en temps hàbil ja que, en cas contrari, podria donar lloc a un abús de dret o frau de llei, expressament refusats a l'article 9.2 de la Llei qualificada de la Justícia. En especial deixant oberta una via a recursos que no estan previstos en l'ordenament processal penal, davant d'aquells als quals la llei fixa un termini concret per a la seva interposició, amb caràcter preclusiu.

3.5. L'anterior consideració podria donar lloc per si sola a la desestimació del recurs. Resulta oportú, però, pronunciar-se també sobre el fons de l'assumpte. Tant els dos autes del Tribunal de Corts recorreguts en empara, com els de la Batllia, objectes del recurs d'apel·lació, se centren sobretot en el tema de la necessitat de la presència d'un intèrpret en les declaracions orals o de la traducció de la documentació de les actuacions. Els tribunals de la jurisdicció ordinària van analitzar amb deteniment aquesta qüestió (especialment en el "*considerant*" tercer de l'aute del Tribunal de Corts del 12 de juny del 2024, corresponent a la causa 2024-44-RE) i la van desestimar en considerar que el detingut va manifestar davant el Servei de Policia que el castellà era un idioma que entenia.

En el marc d'aquest recurs d'empara, el recurrent efectua una extensa cita de resolucions del Tribunal Europeu dels Drets Humans i també el Ministeri Fiscal s'estén en diverses consideracions sobre aquest mateix punt. S'ajusta a la realitat que el dret al procés degut exigeix que l'encausat, que no coneix un idioma, pugui disposar d'elements d'interpretació i de traducció. Així resulta de l'article 6.3 del Conveni que disposa "*l'acusat té dret a ser informat, en el termini més breu possible, en una llengua que comprengui i d'una manera detallada, de la natura i causa de l'acusació formulada contra ell*". També ho estableix així, d'una manera molt significativa, tot i que no sigui directament aplicable a Andorra, la Directiva 2010/64/UE del Parlament Europeu i el Consell, del 20 d'octubre del 2010, relativa al dret a la interpretació i a la traducció en els processos penals. No obstant això, la mateixa jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans ha anat perfilant aquesta exigència ja des de la decisió d'inadmissió a tràmit del 17 de maig del 2001 recaiguda en el cas Güngör c/ Alemanya argumentant que la jurisdicció interna "*va poder vàlidament considerar que el recurrent entenia suficientment (l'alemany) per poder prescindir d'un intèrpret*". I la mateixa doctrina es conté en la sentència del 18 d'octubre del 2006 -causa Hermi c/ Itàlia, considerada "*cas clau*" i citada en nombroses altres resolucions, en què s'expressa (paràgraf 90) que el Tribunal estima que de l'expedient es desprèn que l'acusat tenia un coneixement de l'idioma suficient per conèixer el significat de les actuacions. Aquesta "*suficiència*" constitueix l'element més rellevant en el cas que ens ocupa i similars. En efecte, la jurisdicció ordinària va considerar que el recurrent, d'idioma propi italià, entenia suficientment el català o el castellà -llengües romàniques amb un antecedent comú en el llatí i, per tant, sensiblement semblants-, que immediatament a la intervenció judicial va ser assistit per un intèrpret, que la natura i la causa de l'acusació -la tinença de substàncies estupefaents- li era a bastament coneguda, ja que parlava per ella mateixa i que, en

definitiva, les decisions judicials adoptades no tenien dependència directa respecte de les comunicacions entre l'òrgan judicial i l'encausat. A més, l'advocat del recurrent en el moment de la detenció no va fer constar cap objecció a la intel·lecció de l'idioma. Si en la fase del Plenari, l'encausat és absolt, ningú no al·legarà la suposada vulneració del dret a la interpretació i a la traducció. I si l'eventual condemna es produeix en base a elements tributaris d'aquella hipòtesi, ja tindrà el recurrent l'oportunitat de fer valer els seus drets contra la resolució que esgoti el procediment davant la jurisdicció ordinària, com així succeeix en la pràctica totalitat de les qüestions tractades i resoltes pel Tribunal Europeu dels Drets Humans.

3.6. Des de la perspectiva del dret a la jurisdicció, les resolucions recorregudes motiven, raonen suficientment i fonamenten en Dret les decisions adoptades. És als òrgans de la jurisdicció ordinària a qui correspon -com ha dit en molt nombroses ocasions aquest Tribunal- la selecció, la interpretació i l'aplicació de les normes atenent al cas enjudiciat. I les seves conclusions no poden ser titllades d'il·lògiques, d'arbitràries o d'absurdes. Per tant, tampoc des d'aquest punt de vista, el recurs pot ser estimat. Finalment, en la demanda d'empara corresponent a la causa 2024-46-RE -i no així en la 2024-44-RE- el recurrent al·lega la suposada vulneració del principi d'igualtat i de tracte no discriminatori, així com de la presumpció d'innocència. De la mateixa manera el recurs és inestimable per aquest motiu. També ha recordat sovint aquest Tribunal que el recurs d'empara no es pot interposar contra una possible vulneració dels principis que conté la Constitució, llevat que aquests s'hagin plasmat en drets de contingut concret, cosa que no succeeix en aquest cas, més enllà dels drets fonamentals ja examinats. I, d'altra banda, cal recordar que el recurrent segueix gaudint de la presumpció d'innocència que només decaurà en presència d'una sentència condemnatòria dotada de l'autoritat de la cosa jutjada, ja que ni el processament, ni la presó la contradiuen, sinó que es limiten a establir la direcció i el contingut de l'acció penal i a constatar la necessitat d'una mesura cautelar que eviti que l'acusat pugui sostreure's a l'acció de la justícia.

3.7. Com a conseqüència de tota l'anterior argumentació és procedent desestimar íntegrament els recursos d'empara acumulats interposats pel recurrent per haver-se vulnerat els seus drets a la llibertat i a la jurisdicció, en els diversos vessants al·legats. Així mateix, la desestimació del recurs comporta que per ministeri de la llei sigui procedent l'expressa condemna del recurrent a les costes causades.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara acumulat 2024-44 i 46-RE interposat per la representació processal del Sr. Stefano Laterza contra els autes del 12 de juny del 2024 i del 16 de juliol del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, els quals, desestimant els corresponents recursos d'apel·lació, van confirmar els autes del 6 de juny del 2024 i del 10 de juliol del mateix any.

2. Imposar al recurrent el pagament de les costes processals derivades de la desestimació del seu recurs, d'acord amb les disposicions de l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, a la presidenta del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 18 de novembre del 2024.

Joan Manel Abril Campoy — President

Pere Pastor Vilanova — Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela — Magistrat

Jean-Yves Caullet — Magistrat